(Nro 114.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srode Nro. 57. 19. Maia 1819.

Wiadomości kraiowe.

Gazeta Wiedeńska umieściła poniższe uwiadomienie:

„Dogadzaiąc życzeniu posiadaczów obligacyy dawnieyszych długów Stanu, których Urzędy likwidacyyne znayduią się na Prowincyiach, podaie się do wiadomości publiczney: że uprzywileiowany Bank Austryiacki narodowy umyślił, wszystkie przedmioty, tyczące się obligacyy skarbowych i domestykalnych Czeskich, Morawskich, Sląskich, Styryyskich, Karyntskich, Galicyyskich, Karniolskich i Górnoaustryyskich, tudzież obligacyy Kamery nadworney Węgierskiey, przeznaczyć na pożyczkę otworzoną w ninieyszym Instytucie. W ogólności zachowane będą przytem te same przepisy, które ustanowione są według obwieszczenia z d. 15. Marca r. b. względem obligacyy, potrzebuiących przerobionemi bydź na imie Urzędu pożyczki i depozytowego uprzywileiowanego Austryiackiego Banku narodowego. W szczególności zaś ku wygodzie publiczney dla tem pewnieyszego przeistoczenia powyższych obligacyy dozwala się przeciąg czasu dwóch miesięcy od dnia rezolucyi, dozwalaiącey żądanego zaliczenia, aż do dnia złożenia obligacyy przeznaczonych na zastaw. Zaliczać się będzie trzecia część wartości giełdowey, którą okazać maią przeistoczone Prowincyyne papiery publiczne w dzień złożenia onych w uprzywileiowanym Banku narodowym, od którego to dnia rachowane będą także i prowizyie. Na ostatek oznaymuie się, że Bank w każdym przypadku, gdzie papiery publiczne przeistoczone będą na imię Urzędu pożyczki i depozytowego, i nie są złożone iako zastaw, takowe zwróci czyli odstąpi nazad właścicielom, za złożeniem należytości trzydziestu kraycarów Waluty bankowey od tysiąca Złotych Reńskich, każdoczesney wartości giełdowey w monecie konwencyyney. W Wiedniu d. 6. Maia 1819.

(Następnią podpisy.)

Dnia 23go Kwietnia W. Xiąże Rossyyski Michał przybył z Rzymu do Medyiolanu, a nazaiutrz udł się pieszo ku ieziorom poniżey gór Alpeyskich położonym.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Według wiadomości z Wassyngtonu z d. 11. Marca wzięto podczas ostatnich układów z Hiszpaniią mappę Melicha za prawidło. Z tey okazuie się, że ogół Państwa Zjednoczonych Stanów począwszy od morza Atlantyckiego aż do Oceanu spokoynego, obeymuie blisko 2,256,955 mil kwadratowych (Angielskich), z których przypada na krainę, ciągnącą się od rzeki Mississipi od południa, licząc w to Florydy 942180 mil kwadratowych. Gdyby całe Państwo Zjednoczonych Stanów było tak zaludnione, iak Konnektykut według rachuby ostatniey (z r. 1810) obeymowałoby 135 milionów 417,300 dusz ludności, a gdyby Zjednoczone Stany były tak ludnemi iak Włochy, miałyby przeszło 500 milionów mieszkańców.

Oto iest rys krótki Traktatu względem odstąpienia Floryd ogłoszony z rozkazu Senatu: 1.) Florydy odstępuią się zupełnie Zjednoczonym Stanom. Odstąpienie to obeymuie całą Posiadłość Hiszpańską południowo od rzeki Mississipi z należącemi do tego i pogranicznemi wyspami. 2.) Granica zachodnia poczyna się od uyścia rzeki Sabiny, ciągnie się wzdłuż brzegu zachodniego tey rzeki, aż do 32 stopnia szerokości północney; z tąd w linii prostey ku północy aż do punktu, gdzie przecina Rio Roxo (rzekę czerwoną), daley wzdłuż tey rzeki aż do 100go stopnia długości zachodniey od Londynu (32 od Wassyngtonu), a tamtąd w linii prostey ku północy aż do rzeki Arkanzas, za którą granica ciągnie się aż do 42 stopnia szerokosci połnocney, a potem za tymże stopniem szerokosci aż do Oceanu spokoynego. 3.) Dzień 24. Stycznia 1818 przeznaczony iest do urządzenia przedaży albo dozwoleń usku-

tecznionych przez władze Hiszpańskie. Wszystko udziałane w tey mierze przededniem pomienionym, potwierdza się traktatem, a wszystkie działania poźnieysze uznią się za nieważne. 4) Zjednoczone Stany równie i Hiszpaniia zrzekaią się nawziem wszelkich roszczeń za szkody, ucierpiane przed podpisaniem traktatu, bądź przez obustronne Rządy, bądź przez ich Poddanych. 5.) Zjednoczone Stany przyymuią na siebie zaspokoienie reklamacyy swoich Poddanych do Summy 85,000,000 dollarów. Sprawdzać o będzie Kommissyia mianowana przez Prezydenta. 6.) Traktat dawnieyszy względem granic i żeglugi pozostaie w swoiey mocy, iak dalece traktatem niniejszym odmienionym nie iest. 7.) Okręty Hiszpańskie, używać maią pierwszeństwa przed wszystkiemi Narodami w portach Pensakoli i S. Augustyna przez lat dwanaście.

Gazeta Londyńska Times twierdzi, że uchwała Zjednoczonych Stanów Ameryki północney przeciwko korsarzom, iest iedynie skutkiem układów z Hiszpaniią, ponieważ ociągano się z tym aktem sprawiedliwości, dopóki nie nabyto Floryd.

Brazyliia.

Z Lizbony donoszą pod dniem 15. Marca: „Nie ma ieszcze zupełney spokoyności w Brazylii. Król nasz ieszcze będzie w Rio-Janeiro, pomimo chęci powrócenia do Portugalii: bo obecność iego w Brazylii iest potrzebna dla zniweczenia intryg rewolucyionistów Hiszpańskich, którzy pożar, niszczący Prowincyie Buenos-Ayres, usiłuią rozszerzyć do osad naszych Amerykańskich.

S. Domingo.

W Londynie otrzymano wiadomość o niepokoiach wybuchłych w dawnieyszey Francuzkiey części wyspy S. Domingo, szczególniey w okolicach Mirebalais i Jeremie.— Ubiory Stanu byłych Senatorów Bonapartego miały drogą handlową dostać się do Rzeczpospolitey Haitychkiey, gdzie nosić ie będą tameczni Senatorowie Murzyńscy. — Król Henryk, Murzyn, zwany dawniey Christophe, podług wyspy St. Christophe, stara się szczególniey przywieść Kray swóy do obronnego stanu przeciwko Francyi, i zbierać ogromne skarby. Wielu poddanych iego wzięto do woyska, gdzie surowa zachowuie się karność; naymnieysze wykroczenie bywa karane śmiercią. Dla gwardyi swoiey sprowadził z Anglii zielone mundury, które żołnierze wtenczas tylko biorą, gdy on sam iest w stolicy; w innym zaś czasie mundury te schowane są pod własnym iego kluczem, a wtedy gwardyia zaciąga boso. Lekka iego iazda zasługuie prawdziwie na to nazwisko; pałasz bowiem i patrontasz wiszą na gołem ciele. Drukarnia, która tylko iest iedną w całym Kraiu, zostaie pod iego dozorem; drukuią w niey polityczne pisma z rozkazu iego napisane. Zarząd interessami skarbowemi i Administracyynemi iest bardzo prosty. Zbiór każdey plantacyi dzieli się na 4 części; iednę bierze Król, drugą pracuiący Murzyni, a resztę właściciel. Że zaś tym sposobem ma znaczną ilość kawy i cukru, wszyscy więc przybywaiący kupcy powinni naprzód z fakturami swemi udawać się do niego. Wymienia potem Król, co chce kupić, i często sam stanowi cenę, która pospolicie wynosi 10 od sta nad ilość, iak owych kupców kosztuie; wymienia oraz cenę towarów swoich, które chce dać w zamian, i na tem kupiec przestać powinien. Dopłata gotowizną w dublonach Hiszpańskich, prócz których nie przyymnią tam żadnych pieniędzy, służy na powiększenie skarbu iego, zachowanego w cytadelli Henri, którey broni 365 dział, i która ma liczną osadę. Leży na wierzchołku wysokiey góry, u spodu którey iest zamek Sans-souci, wystawiony z przepychem Zachodnio Indyyskim.

Indyie wschodnie.

Listy z Kalkuty datowane pod dniem 10tym Listopada donoszą, że luboć w głębi Kraiu dosyć iest spokoynie, wszelako wrodzona kraiowcom skłonność do buntu, zatrudnia ciągle woyska Angielskie. Appoh-Saib wzmocnił się bardzo, a kilku stronników iego obwarowało się w twierdzach: podobnież pokazał się znowu Szeich-Dulloo, sławny Wódz Pindarów. — Z Indyy wschodnich nadeszła do Londynu smutna wiadomość o straszliwey burzy, która grassowała dnia 24go Października w Madras i w zatoce tameczney. Okręt Queen-Charlotte zatonął z ludźmi i z całym ładunkiem, a kilkanaście innych okrętów uszkodzonych zostało tak dalece, że nie mogą puścić się w żeglugę.

Kraie Barbaryyskie.

Dnia 19go z. m. dało się uczuć mocne trzęsienie ziemi w zachodniey Prowincyi. W mieście Mascara obaliło się blisko 30 domów, a inne mniey lub więcey uszkodzone zostały.

Przeszło 30 ludzi życie utraciło. Podobne trzęsenie ziemi dało się także uczuć w Oran i innych miastach; zrządzona iednak szkoda nie iest wielką. Po straceniu z rozkazu Deja kilku hultaiów, którzy niższą część miasta rabowali, panuie zupełna spokoyność. Morowe powietrze nie ustało ieszcze zupełnie, i codzien 3 lub 4 ludzi sprząta ze świata. Przybycie Posła Algierskiego do Londynu sprawiło w Algierze powszechną radość, a ieśli dopnie celu swoiego wysłania, w tym razie statki korsarskie niezwłocznie wypłyną na morze.

Wielka Brytaniia.

Z Londynu donoszą pod dniem 20stym Kwietnia: „Biega tu wieść o zmianie Ministrów. Słychać, iż P. Vansittart, Kanclerz skarbowy, złoży swóy Urząd, a P. Peel będzie iego następcą; co iednak nie zdaie się podobnem do prawdy; wątpią także, aby Lord Eldon złożył Urząd wielkiego Kanclerza. Czytamy w gazecie Dworskiey tuteyszey co następuie: „Z względu na ważne i znakomite przysługi, które niżey wymienieni Officerowie Mocarstw sprzymierzonych, podczas ostatnich pamiętnych woien, dla powszechney sprawy Europy uczynili, Jego Królewicowska Mość Xiążę Rejent postanowił dać wielki Krzyż woyskowego orderu Łaziennego Xięciu Wołkońskiemu, Hrabiemu Woronzow, Jenerałowi Zieten i Jenerałowi Frimont.“ — Jenerałowie: Vincent, Pozzo di Borgo, Reede i Lamotte zostali mianowani Kommandorami, a Jenerał-Major Rossyyski Bołozyn, Major Austryiacki Marechal, Major Pruski Massow, Podpułkownik Bawarski Xiążę Thurn i Taxis, Major Hannowerski Rodenhausen, Major Saski Schreibershofer, i Jenerał-Major Hiszpański O'Lalor otrzymali Krzyż kawalerski tegoż orderu. — Dnia 12. Kwietnia na warsztacie okrętowym w Woolwich podniesiono w 5 minutach bat Królewski, mogący wziąć 120 beczek ładunku, dla pobicia go miedzią. Użyto zaś do tego 8 tylko ludzi i śruby wynalezioney przez Pana William Hocky, który 10 takiemi śrubami podeymuie się wydobyć zatopioną fregatę z wody. — Słychać, iż Parlament zwróci uwagę na połów śledzi przez Hollendrów przy brzegach Szkocyi. Wiadomo powszechnie, iż Naród ten celował oddawna nad nami w połowie tych ryb i ich uprawie. Roku 1636 kiedy Karol I. zakazał cudzoziemcom rybołostwa przy brzegach Szkocyi, Hollendrzy zapłacili koronie Angielskiey 40,000 funt. szterl. za pozwolenie rybołostwa przez lato, i ofiarowali się płacić co rok podobną ilość; lecz im potem tego zabroniono. Jedna z tuteyszych gazet zawiera dokładny opis, iak Hollendrzy łowią śledzie i iak ie uprawiaią. Dodaie, iż gdyby rybacy nasi więcey sobie zadali pracy i pilności, mogliby się w tey mierze równie wydoskonalić, przezcoby Kray bardzo wiele zyskał.“

Hiszpaniia.

W pierwszych dniach Kwietnia odeszły do Barcelony straże honorowe dla przyięcia Królewney obu Sycyliy, zaślubioney z Infantem Hiszpańskim Don Francesco de Paula. Przy tey sposobności różne Osoby dyplomatyczne udarowane zostały orderami ze strony obu NN. Dworów. — Wielkorządca Walencyi Jenerał Ellio doniósł Ministrowi woyny, że gdy spokoyność i porządek w Prowincyi tameczney przywrócone zostały, bataliion piechoty wystarczy na utrzymanie Policyi w wielkiem tem mieście. W skutku tego osada tameczna otrzymała inne przeznaczenie, a ieden pułk z oneyże przyłączy się do wyprawy Kadyxeńskiey. Prawie wszystkie osoby, aresztowane dla spisku przeciwko Jenerałowi Ellio, odzyskały wolność. Król Jmć nie tylko pochwalił postępki iego, lecz udarował go nadto wielkim krzyżem orderu Karola IIIgo. — W Katalońskich twierdzach Lerydzie i Tortozie utraciło mieysca kilku naczelnych Officerów. Także i Dowodca zamku w Walencyi został złożonym. Słychać, że Minister łaski i sprawiedliwości Don Lozano de Torres złoży swoy urząd, staraiąc się o dostoyność Kardynała. — Minister ten wydał do Wielkorządców okólnik, zalecaiący dokładne wywiedzenie się o emigrantach, którzy popowracali nazad do Hiszpanii i nayściśleysze czuwanie, aby ciż nie zbaczali z gościńców, które im w paszportach wyznaczone będą, i nie oddalali się z przeznaczonego im mieysca pobytu, inaczey iako włoczęgi byliby traktowani. — Z różnych okolic Państwa wyruszyły do Andaluzyi liczne oddziały artylleryi konney i pieszey, maiące składać część wyprawy Kadyxeńskiey. Do Kadyxu przybyło z Anglii, Bordeaux i Bayonny 20 uzbroionych zupełnie okrętów transportowych. Z okrętów, które wyprawić miano w Maiu przeciwko eskadrze Lorda Cochrane, miało dwa bydź w tak bardzo złym stanie, że niektórzy Officerowie morscy czynili trudności w udaniu się niemi; z tego powodu zło-

żono z urzędu dwóch Kapitanów okrętowych. — Gazeta Londyńska Morning-Chronicle rozsiała pogłoskę o powszechnym spisku między woyskami zgromadzonemi w Kadyxie a przeznaczonemi do Ameryki południowey; co Dwór Madrycki zatrwożyć miało. Gazeta Londyńska Kuryier poczytnie całą tę pogłoskę za spekulacyię giełdową, odwołuiąc się do listów z Kadyxu, dochodzących do dnia 25. Marca, tudzież z Madrytu, dochodzących do dnia 4. Kwietnia, a niezawieraiących o tem ani słowa.

Francyia.

Sądząc z liczby przybywaiących do Paryża Hiszpanów (piszą z tego miasta), coraz trudniey przychodzi żyć w smutney ich Oyczyznie. Od dwóch miesięcy przybyło tam kilkaset Hiszpanów; nie licząc w to rozproszonych po nadgranicznych Departamentach, i w głębi Francyi. Mało ich ieździ w widokach handlowych, a wszyscy inni są prawdziwemi Emigrantami, wynoszącemi z sobą kapitały i własność ruchomą. — W Vigan w Departamencie Gardenskim były dnia 4go Kwietnia burzliwe sceny, które atoli uspokoiły się pierwey, aniżeli w kilka dni potem oddział woyska nadciągnął. — Z Avignon donoszą, że zaraz po odeyściu Missyionarzów którzy tam kazania miewali, pewnemu farbiarzowi tamecznemu doręczono 30,000 franków, iako wartość różnych kosztownych rzeczy, skradzionych mu przed 12 laty; że zaszły także i inne podobne oddania, i że pobożnym tym księżom, gdy wychodzili ztamtąd, towarzyszyły dzięki i błogosławieństwa wszystkich ludzi dobrych i poczciwych. „Jeżeli (pisze Francuzka Gazeta Codzienna), iak twierdzą nieprzyiaciele Religii, ieżeli mówię, to nazywa się niepokoieniem sumnienia, tedy owi cnotliwi i spokoyni burzyciele spokoyności poczytaliby się za szczęśliwych, gdyby takim sposobem całą Francyię niepokoić mogli.“ — Dziennik handlowy (*Journal du Commerce*) powstaie mocno przeciwko rozporządzeniu Prefekta Departamentu Mozeli, aby wszelkie szynkownie, kawiarnie i inne domy publiczne o pewney godzinie zamykano. Tenże sam dziennik powtarza dawne deklamacyie przeciwko Missyionarzom w Autunie. Na to umieścił inny dziennik Paryzki: „Rozpowiadnie ewanielii razi więc PP. wydawców dziennika handlowego; przeciwnie oświadczaią się obrońcami szynkowni, kawiarni, i t. p. Wszędzie, radziby widzieć Lud bardziey, aniżeli w kościołach. Wiemyć to wprawdzie że pewne podania naycelniey po szynkowniach podpisywane bywaią; dla tego też to wzmiankowani Ichmościowie życzyliby sobie, aby do tych mieysc we dnie i w nocy pilnie uczeszczano. Naylepszy sposób popierania postępów czasu, iest według ich zdania, aby ustawicznie kościoły były zamknięte, a szynkownie otwarte.“ — Hrabia Debrügnes doradzał w iednym z ostatnich poszytów Konserwatora, aby odzyskać wyspę S. Domingo i przywrócić niewolę Murzynów, iako rzecz bardzo potrzebną. — Żołnierz Szwaycarski, który niedawno w opilstwie zabił człowieka w Paryżu, skazany został przez Sąd woienny na dożywotnie więzienie. Dzienniki *Nouvel homme gris* i Biblioteque historique dopuściły się z tego powodu obrażaiących oświadczeń przeciwko woyskom Szwaycarskim, a Dowodcy tychże podali do Króla prosbę o zadosyćuczynienie. Tymczasem pewien księgarz Paryzki wyłożył pismo pod tytułem: „O wiarołomstwach i buntach Szwaycarów.“ Kilkanaście woyskowych Szwaycarskich przyszło do księgarza, czyniąc mu wyrzuty, lecz zgromadziło się tyle pospólstwa, że przywołać musiano wartę, która z trudnością tylko uratowała Szwaycarów.

Włochy.

Z Rzymu d. 28. Kwietnia. — „NN. Cesarstwo Ichmość Austryiaccy zwiedzili podczas bytności Swoiey Kollegiium de propaganda fide, tudzież Akademię sztuk nadobnych w S. Apollinare, gdzie ofiarowane Im dyplomata nayłaskawiey przyiąć raczyli. W Niedzielę (dnia 25. Kwietnia) NN. Państwo pożegnali N. Karola Emanuela IVgo, Króla Sardyńskiego (Brata panuiącego teraz Króla) tudzież Xiężny Lukańską, Chablais, i Xiężniczkę Wirtembergską, którzy wszyscy oddali Im iuż pierwey swe odwiedziny pożegnawcze. Wieczorem NN. Cesarstwo Ichmość udali się do Jego Swiątobliwości, który podobnież iuż poprzedzaiącego Piątku był u Nich z pożegnaniem; a w Poniedziałek z rana o godz. 5tey puścili się w podróż do Neapolu, gdzie nazaiutrz wyiechał także Xiąże Saski z Małżonką i Synowicą Swoią. — Arcyxiąże Palatyn Węgierski wyiechał dziś rano do Florencyi, a całe przy Dworze Austryiackim zawierzytelnione Ciało dyplomatyczne, tudzież inni znakomici Podróżni, którzy się tu znaydowali, udali się do Neapolu.“